

Przedmiotowe Zasady Oceniania – WOS - PG

Przedmiotowe Zasady Oceniania z wiedzy o społeczeństwie zostały opracowane na podstawie:

- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 14.02.2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 356).
- Ustawy o systemie oświaty (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60).
- Rozporządzenia MEN z dnia 10. 08. 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz. U. Nr 92, poz. 1020 z dnia 3 września 2001 r.).
- Rozporządzenia MEN z dnia 07. 09. 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 29, poz. 323 z 2001 r. z późniejszymi zmianami).
- Statutu Szkoły,
- Wewnątrzszkolnych Zasad Oceniania,
- Programu nauczania „Dziś i jutro”. Program nauczania ogólnego wiedzy o społeczeństwie w klasach I-III gimnazjum, autor - Teresa Kowalewska, Nowa Era 2009,
- Podręcznika do wiedzy o społeczeństwie „Dziś i jutro”- Wyd. Nowa Era.

Celem nauczania wiedzy o społeczeństwie jest:

- ✓ zapoznanie uczniów z najważniejszymi wydarzeniami z kraju i ze świata,
- ✓ rozwijanie poczucia więzi z rodziną, narodem, społecznością europejską i światową,
- ✓ kształtowanie postaw moralnych, patriotycznych i obywatelskich,
- ✓ kształtowanie szacunku do własnego państwa i symboli narodowych,
- ✓ dostarczanie wzorców osobowych, wprowadzanie ucznia w świat wartości ogólnoludzkich, sprzyjających wychowaniu uczciwego, aktywnego, świadomego swych praw i obowiązków obywatela.

I. CELE PZO:

1. Wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowości ucznia.
2. Niesienie pomocy uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.

4. Dostarczenie uczniom, rodzicom i nauczycielowi rzetelnej informacji o specjalnych uzdolnieniach, postępach i trudnościach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

II. ZASADY PZO:

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z wiedzy o społeczeństwie oraz o sposobie i zasadach oceniania.
2. Każda ocena jest jawna i opatrzona komentarzem nauczyciela – ustnym lub pisemnym.
3. Zawartością komentarza są wskazówki dla ucznia, w jaki sposób może on podnieść swoje osiągnięcia edukacyjne.
4. Wymagania edukacyjne formułowane są w oparciu o podstawę programową.
5. Stosuje się dwa poziomy wymagań: podstawowy i ponadpodstawowy.
6. Wymagania ponadpodstawowe zawierają w sobie wymagania podstawowe. Aby zaliczyć poziom ponadpodstawowy, należy najpierw osiągnąć poziom podstawowy.
7. Stosuje się sześciostopniową skalę ocen.
8. Powiązanie wymagań dwupoziomowych z sześciostopniową skalą wymagań jest następujące:

WYMAGANIA	PROCENT PUNKTÓW	OCENA
Ponadpodstawowe	99%-100%	celujący
	86%-98%	bardzo dobry
	70%-85%	dobry
Podstawowe	50%-69%	dostateczny
	30%-49%	dopuszczający
	0%-29%	niedostateczny

9. Prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może ich napisać z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od powrotu do szkoły po uprzednim zapoznaniu się z wymaganiami.
10. Uczeń ma tylko jeden raz prawo do poprawy pracy klasowej, w terminie dwóch tygodni od rozdania prac (wyjątki: w przypadku ucznia, który ma nieusprawiedliwioną nieobecność na lekcji, na której odbywał się sprawdzian

oraz ucznia, który ściągał na sprawdzianie, poprawa powinna odbyć się na następnej jednostce lekcyjnej).

11. Prace klasowe są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.
12. Jeżeli w ustalonym wcześniej terminie mają miejsce: wycieczka, uroczystości szkolne itp., które nie uwzględniają zapowiedzianej wcześniej pracy klasowej, konsekwencje zwiększenia liczby pisemnych prac klasowych w tygodniach następnych ponoszą uczniowie.
13. Dłuższe pisemne prace domowe nie są zadawane z lekcji na lekcję.
14. Każdy uczeń ma obowiązek napisania pracy długoterminowej i oddania jej w ustalonym przez nauczyciela terminie.
15. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie odda pracy na czas, ma prawo do przedłużenia terminu oddania pracy po uzgodnieniu tego z nauczycielem.
16. Uczeń, który nie wywiąże się z obowiązku napisania pracy i nie skorzysta z terminu dodatkowego, utraci szansę na zdobycie oceny pozytywnej, a zaniedbywanie przez niego obowiązków zostaje odnotowane w dzienniku i ma wpływ na ocenę śródroczną i roczną.
17. Pisemne prace domowe uczniowie powinni napisać czytelnie i estetycznie.
18. Zeszyt przedmiotowy powinien być prowadzony systematycznie i starannie.
19. Pracą domową jest również przeczytanie tekstu z podręcznika. Po wykorzystaniu limitu nieprzygotowania niewykonanie jej skutkuje oceną niedostateczną.
20. Dwa razy w semestrze uczeń może zgłosić przed rozpoczęciem lekcji nieprzygotowanie do zajęć, ale tylko z ustnej lub krótkiej pisemnej pracy domowej bądź przeczytania tekstu (fakt ten odnotowywany jest w dzienniku).
21. W przypadku dłuższej (powyżej trzech dni) absencji spowodowanej chorobą uczeń ma prawo do uzgodnienia z nauczycielem przedmiotu terminu uzupełnienia braków.
22. Nauczyciel ma prawo wstawić dodatkową ocenę cząstkową uczniowi, który osiągnął wysoką frekwencję na zajęciach, był aktywny podczas lekcji, inicjował przedsięwzięcia innowacyjne: wystawa, projekt naukowy, prezentacja multimedialna, z sukcesami brał udział w konkursach, poszerzających wiedzę ujętą programem, , przygotowywał systematycznie „prasownik”, działał aktywnie w wolontariacie, stowarzyszeniach, fundacjach, Ochotniczej Straży Pożarnej.
23. Ocena śródroczna i roczna nie jest w żadnym wypadku średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Klasyfikacji semestralnej i końcowo rocznej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych.
24. Uczeń pracuje systematycznie przez cały rok, nie ma możliwości poprawiania ocen na tydzień przed klasyfikacją.
25. Rodzice mają prawo wglądu do prac uczniów podczas wywiadówek, dni otwartych szkoły i indywidualnych spotkań z nauczycielem przedmiotu.

26. Wszelkie wyjątkowe sytuacje nie ujęte w PZO rozstrzygane są na płaszczyźnie uczeń – nauczyciel – rodzic.

III OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE

1. Wypowiedzi ustne.
2. Wypowiedzi pisemne.
3. Udział w konkursach przedmiotowych/tematycznych.
4. Wykonywanie dodatkowych prac domowych (tzw. prac dla chętnych).
5. Udział w przedstawieniach bądź uroczystościach, przygotowanie i prowadzenie fragmentów lekcji itp.
6. Projekt edukacyjny.

IV METODY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

1. Prace klasowe:

Rozumiane jako samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów przeprowadzone podczas zajęć edukacyjnych i obejmujące określony materiał tematyczny (wg harmonogramu).

- ✓ test semestralny – **raz w semestrze** (w II-im semestrze jest równoznaczny z testem na zakończenie roku),
- ✓ sprawdzian wiadomości (test na zakończenie działu) – **maksymalnie 3 razy w semestrze**.

1. Kartkówki

Rozumiane jako krótkie prace pisemne, sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów i obejmujące 3 ostatnie tematy lekcji - **w zależności od potrzeb**,

- a) nie są zapowiadane,
- b) trwają 15 - 20 minut,
- c) o pisaniu kartkówki przez ucznia w przypadku jego losowej nieobecności lub choroby decyduje nauczyciel.

2. Wypowiedzi ustne ucznia – **maksymalnie 2 x w semestrze**.

Podczas odpowiedzi ustnej oceniana jest zawartość rzeczowa, umiejętność formułowania myśli, stosowanie właściwej terminologii, wskazywanie związków przyczynowo-skutkowych, zgodność z poziomem wymagań, umiejętność ilustrowania wypowiedzi poprzez wykorzystanie pomocy naukowych.

3. Dłuższa pisemna praca domowa – **maksymalnie 2 x w semestrze.**

Dłuższa samodzielna wypowiedź na określony temat (w tej formie oczekujemy od uczniów prezentacji własnego zdania lub poglądu).

Praca może być oceniona w skali od 0-10 pkt., które następnie przeliczane są na oceny zgodnie ze skalą procentową. Na sumę punktów składają się następujące elementy pracy:

- ✓ właściwe wykorzystanie materiału faktograficznego do argumentacji - 0-2 pkt.
- ✓ wzbogacenie pracy o fragmenty źródeł lub wiedzę pozaźródłową - 0-1 pkt.
- ✓ właściwe stosowanie pojęć, nazwisk, dat - 0-2 pkt.
- ✓ wzbogacenie pracy o własne przemyślenia, sądy, wnioski, poglądy - 0-2 pkt.
- ✓ poprawność językowa; właściwy dobór słownictwa do wyrażanej treści – 0-1 pkt.
- ✓ poprawność ortograficzna – 0-1 pkt.
- ✓ zaznaczenie związków przyczynowo-skutkowych - 0-1 pkt.

4. **Krótką pisemną pracą domową**, sprawdzającą tzw. wąski zakres materiału – **w zależności od potrzeb**; oceniana plusami „+” lub minusami „-”.

5. **Projekt edukacyjny - raz roku.**

6. **Praca długoterminowa** (CV, list motywacyjny lub reklamacja) – **raz w roku.**

7. **Praca w grupie** – w **zależności od potrzeb**; sprawdzająca umiejętność współpracy w grupie, wkład pracy własnej w pracę grupy oraz umiejętność wyszukiwania informacji i dokonywanie ich selekcji.

8. **Udział ucznia w konkursach tematycznych.**

9. **Aktywność na lekcji** - **oceniana plusami lub minusami z założeniem, że 3 plusy = bdb, 3 minusy = ndst, 2 plusy = db, 1 plus = dost.**

10. **Prace dodatkowe, nadobowiązkowe** (wszelkie prace nadobowiązkowe, których podejmie się uczeń z własnej inicjatywy lub z inicjatywy nauczyciela, będą wysoko oceniane; dla osób chętnych).

Nauczyciel może dokonać zmian w ocenianiu ze względu na trudność testów oraz zwracając uwagę na uczniów ze specjalnymi trudnościami w uczeniu się.

Ocenę dodatkową można otrzymać za samodzielnie przygotowane projekty/referaty/prezentacje.

V OCENIANIE

1. Kryteria oceniania ucznia:

- zrozumienie tematu,
- poprawność merytoryczna wypowiedzi,
- kompozycja wypowiedzi (spójność wypowiedzi, logika),
- styl i sposób prezentacji,
- umiejętność zintegrowania/połączenia wiedzy z różnych dziedzin,
- poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

2. Kryteria osiągnięć ucznia na poszczególne oceny szkolne:

Ocena niedostateczna (1) – uczeń nie opanował wymagań określonych na ocenę dopuszczającą; wykazuje braki w opanowaniu podstawowych wiadomości; nie potrafi wskazać związków między omawianymi faktami i wydarzeniami; nie podejmuje prób wnioskowania i oceniania lub czyni to nieumiejętnie i z poważnymi błędami; nie chce pracować w zespole, przeszkadza tym, którzy starają się pracować, nie wykonuje zadanej pracy; nie angażuje się w działania grupy nawet pod presją jej członków; nie podejmuje próby odpowiedzi.

Ocena dopuszczająca (2) – uczeń potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśnić niektóre z terminów i zagadnień na lekcjach, potrafi wykonać najprostsze zadania; nie potrafi kojarzyć zagadnień; posługuje się ubogim słownictwem popełnia liczne błędy językowe; nie unika współpracy z grupą, ale nie wykazuje w tym własnej inicjatywy; uaktywnia się tylko na wyraźne polecenie nauczyciela.

Ocena dostateczna (3) – uczeń potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśnić najważniejsze terminy i zagadnienia, a także wykonywać typowe zadania o średnim stopniu trudności; umie kojarzyć niektóre zagadnienia; nie popełnia zbyt często błędów językowych; aktywnie współpracuje z grupą, wykonując

zadania i przygotowując projekty lub prezentacje; czasami sam zgłasza się do odpowiedzi.

Ocena dobra (4) – uczeń samodzielnie wyjaśnia najważniejsze terminy i zagadnienia, potrafi wykonać zadania złożone oraz kojarzyć fakty i formułować własne opinie, wnioski; dba o styl wystąpienia; aktywnie współpracuje z grupą i zachęca innych do aktywności, wspólnie z grupą tworzy projekty i prezentacje; często sam zgłasza się do odpowiedzi.

Ocena bardzo dobra (5) – uczeń samodzielnie wyjaśnia najważniejsze terminy i zagadnienia, a także wątki poboczne omówionych tematów lekcyjnych. Logicznie kojarzy fakty, formułuje własne opinie i wnioski oraz potrafi uzasadnić swoje zdanie. Samodzielnie potrafi korzystać z zasobów Internetu, tworzy prezentacje i wykonuje projekty. Posługuje się bogatym i poprawnym językiem, troszczy się o styl wypowiedzi. Aktywnie współpracuje z grupą, zachęca innych do aktywności i dba o dobrą jakość efektów pracy grupy. Bierze aktywny udział w życiu klasy.

Ocena celująca (6) – uczeń wykazuje się wiedzą i umiejętnościami na stopień bardzo dobry, ale ponadto dysponuje wiedzą dotyczącą wydarzeń aktualnych z kraju i świata. Samodzielnie korzysta z zasobów Internetu, tworzy projekty multimedialne, przygotowuje prezentację. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych. Bierze czynny udział w życiu szkoły, wykazuje się aktywną i prospołeczną postawą

VI Ocenianie wspomagające:

Uczeń może otrzymać „+” za:

- aktywność na lekcji,
- prace domowe o małym stopniu trudności,
- pracę w grupach,
- pomoce dodatkowe przyniesione na lekcję,
- znajomość bieżących wydarzeń politycznych, społecznych i gospodarczych.

Za trzy plusy uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

Uczeń może otrzymać „-” za:

- brak pracy domowej
- brak zeszytu, podręcznika lub innej pomocy,
- brak aktywności na zajęciach.

Za trzy minusy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

VII Skala ocen

1. Zgodnie z WZO stosuje się skalę ocen od 1 do 6.
2. Ponadto znakiem plus (+) oceniana jest na bieżąco aktywność ucznia na lekcji.
3. Trzy znaki plus (+) równa się ocenie bardzo dobrej (5).
4. Brak przygotowania do lekcji zaznaczane jest minusem (-). Trzy minusy równają się ocenie niedostatecznej, przy czym nie jest to ocena wiedzy czy umiejętności, lecz jedynie informacja o pilności ucznia.
5. Nieoddanie w terminie pracy odnotowywane jest w dzienniku. Nieoddanie w terminie nie wpływa na ocenę pracy, o ile nauczyciel wyznaczył dodatkowy termin.

Ponieważ jednym z podstawowych zadań szkoły jest wychowanie, wszelkie nieuczciwe formy oszustwa ze strony uczniów podczas sprawdzania wiedzy będą skutkowały oceną niedostateczną.

**KOPIOWANIE PRAC Z INTERNETU = PLAGIAT = OCENA
NIEDOSTATECZNA**

VIII POPRAWIANIE OCEN

1. Uczeń ma prawo do poprawienia ocen, uzyskanych z dwóch wybranych sprawdzianów typu II w półroczu, w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie od oddania sprawdzianów i nie później niż tydzień przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej w terminie i trybie ustalonym przez nauczyciela przedmiotu.
2. Oceny ze sprawdzianów typu I i III nie podlegają poprawie.
3. Oceny uzyskane z innych form sprawdzania osiągnięć, uczeń może poprawić w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
4. Przy poprawianiu prac klasowych i pisaniu ich w drugim terminie kryteria ocen nie zmieniają się.
5. Wszystkie sprawy sporne oraz nieujęte w PSO, rozstrzygane będą zgodnie z WSO oraz rozporządzeniami MEN.

IX SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Wymagania na poszczególne oceny dla uczniów z dysfunkcjami ustala się w zależności od dysfunkcji oraz indywidualnych możliwości i potrzeb ucznia w oparciu o zalecenia przekazane przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną.

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:

Dysgrafia

- a. uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela,
- b. monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- c. precyzyjne formułowanie poleceń,
- d. dopuszczenie pisma drukowanego oraz prac na komputerze,
- e. możliwość odczytania pracy domowej w przypadku niewyraźnego pisma,
- f. umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Dysleksja

- a. uczeń nie powinien głośno czytać przed całą klasą,
- b. monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- c. precyzyjne formułowanie poleceń,
- d. wydłużenie czasu pracy z tekstem,
- e. jak najczęściej stosować środki wizualne i skojarzeniowe,
- f. monitorowanie stopnia rozumienia czytanego tekstu przez ucznia.

Dysortografia

- a. monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- b. precyzyjne formułowanie poleceń,
- c. poprawność ortograficzna nie wpływa na ocenę,
- d. umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz form i metod pracy do indywidualnych potrzeb ucznia słabowidzącego i słabosłyszącego na lekcjach wiedzy o społeczeństwie

1. Przy ocenie z prac pisemnych brać pod uwagę zawartość merytoryczną, a nie błędy wynikające z wady wzroku.
2. Opracowywać (w miarę możliwości) zagadnienia w postaci tabel, schematów, w celu lepszego zrozumienia pojęć.
3. Odwoływać się do modeli graficznych, rysunków.
4. Udostępniać teksty (np. testy sprawdzające wiedzę) w wersji powiększonej.

5. Zwracać uwagi na szybką męczliwość ucznia, związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużać czas na wykonanie określonych zadań).
6. Umożliwić uczniowi korzystanie z kaset z nagraniami tekstów szkolnych.
7. Często zadawać pytania: „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.
8. Uwzględnić wolniejsze tempo pracy.
9. Stosować większą czcionkę na sprawdzianach i kartkówkach, w miarę możliwości treść zadań tekstowych samemu głośno odczytywać na lekcji. Unikać zwartego tekstu, pisanego małą czcionką.
10. Umożliwić uczniowi stosowanie pomocy optycznych.
11. Umożliwić uczniowi korzystanie z komputera na lekcji i urządzeń elektronicznych wspomagających ucznia słabo widzącego i słabosłyszącego.
12. Przygotowując sprawdzian powiększać tekst, pamiętając, że niektóre czcionki są trudniejsze do czytania, między kolejnymi zadaniami pozostawić zwiększony odstęp,
13. Rozwiązując zadania tekstowe kierować ucznia do ważniejszych fragmentów tekstu, tych, które zawierają istotne dane.
14. Pozwolić korzystać z dużej ilości kartek, aby każde zadanie mogło być rozwiązane osobno, (wtedy łatwiej jest ocenić cały tok myślenia, a nie tylko wynik końcowy).
15. Pisać wyraźnie na tablicy.
16. Podać uczniowi jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wyводу, treść, styl, kompozycja itd.).
17. Przeznaczać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek.
18. W przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie.
19. Pozwalać na wykonywanie prac na komputerze.
20. Nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany, uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat, w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać.
21. Posadzić ucznia słabowidzącego i słabosłyszącego w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
22. W czasie lekcji używać jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy.
23. Jeżeli pisanie z tablicy sprawia uczniowi słabowidzącemu i słabosłyszącemu duże trudności, można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu:
 - a. przepisywanie zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami,
 - b. sprawdzanie notatek ucznia i uzupełnianie ich.

24. Przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedowidzenia i niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy.
25. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą wzroku należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- ✓ wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- ✓ pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- ✓ samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą w teorii i praktyce,
- ✓ odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- ✓ swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- ✓ aktywność na lekcjach,
- ✓ systematyczność i pilność w nauce.

BARDZO DOBRY

- ✓ materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- ✓ samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- ✓ duża szczegółowość w przedstawianiu faktów,
- ✓ podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów,
- ✓ duża aktywność na zajęciach,
- ✓ w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii,
- ✓ systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- ✓ materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- ✓ materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- ✓ w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,

- ✓ ograniczona umiejętność analizy problemu,
- ✓ poprawne stosowanie słownictwa i terminologii,
- ✓ poprawne rozumienie i stosowanie pojęć,
- ✓ poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- ✓ uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- ✓ materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- ✓ odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- ✓ zdarza się błędne używanie terminologii,
- ✓ sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- ✓ brak własnej oceny wydarzeń,
- ✓ niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- ✓ bierna postawa na zajęciach,
- ✓ w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo.

DOPUSZCZAJĄCY

- ✓ materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ✓ poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- ✓ niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- ✓ zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- ✓ liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć,
- ✓ ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścistości,
- ✓ sporadyczna aktywność na lekcjach,
- ✓ sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- ✓ odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- ✓ materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych, mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- ✓ nieznanostwo podstawowych faktów z wiedzy o społeczeństwie,
- ✓ brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- ✓ błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,
- ✓ prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- ✓ nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- ✓ brak odrobionych prac domowych,

- ✓ lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- ✓ brak aktywności na lekcjach.

Autorzy: T. Szymkiewicz, B. Mazur,